

Værd at vide

Undallslund, Skrikes og Neckelmanns Plantager blev anlagt i løbet af perioden 1852-1894.

Viborg - byen med lyngkraven

I midten af 1850'erne bestod naturen omkring Viborg af et kæmpe hedeområde. En af hedesagens foregangs-mænd E.M. Dalgas, beskrev i 1850'erne i "Geografiske billeder fra Heden" Viborg således:

"Hvilken kolossal brun lyngkrave om den gamle ærværdige by med dens smukke haver, dens frodige marker og venlige sø".

Viborg købstads totale areal var på det tidspunkt ca. 5.650 ha, heraf var mindre end 2.000 ha opdyrket, og resten var hede, krat og mose.

Udsnit af "Kort over Terrainet ved Wiborg med dens tilgrænsende Mark og Heder år 1800" - bemærk "Wi - borg He - der", og at kortet er drejet i forhold til nord

Udstykning og tilplantning

I perioden 1852 til 1856 blev købstadens jorder udstykket. Man skulle ikke betale for jorden, men var i stedet forpligtet til at tilplante eller opdyrke den.

Det resulterede i et 500 ha stort skovkompleks nordvest for Viborg, bestående af de kommunale skove Undallslund, Skrikes Plantage og Neckelmanns Plantage samt den privatejede Margrethelund Plantage.

Skovenes historie

I forbindelse med udstykningen beholdt Viborg købstad et ca. 125 ha stort areal, mellem Kirkebækvej og Skivevej. Det areal som i dag udgør Undallslund.

Allerede i 1852 vedtog Viborg Byråd at tilplante arealet. Forslaget kom fra direktøren for byens tugthus; Kaptajn Laurids Christian von Undall.

Kaptajn Undall satte tugthusfangerne til at arbejde med klargøring og tilplantning af arealet. Et arbejde der først endeligt blev afsluttet i 1890.

I 1871 valgte kommunen at udvide at udvide skoven med endnu 80 ha. nord for Undallslund.

Neckelmanns og Skrikes Plantage

Begge plantager blev anlagt på privat initiativ af hhv. justitsråd Carl Neckelmann og overauditør i marinen Julius Skrike i 1870'erne.

Viborg Kommuen overtog Neckelmanns Plantage i 1918 og Skrikes Plantage blev købt af kommunen i 1988.

Skovene i dag

Da tilplantningen startede var det svært at få andet til at gro ude på heden end hårdføre nåletræer. Med tiden er skovene blevet mere varierede med både løv og nåletræer.

De tre skoves samlede areal er på 370 ha. Træarterne er i dag fordelt på ca. 40 % løvtræ, 50 % nåletræ og 10 % åbne arealer som moser og enge.

Den kraftige storm i 1981 væltede store dele af skovene. Efter stormen i 1981 blev der plantet meget nåletræ, mest rødgran.

Da en kraftig storm i januar 2005 igen væltede store dele af skovene, valgte man i stedet at plante meget mere løvtræ, for derved at forbedre skovenes stabilitet, øge naturværdien og gøre dem mere spændende at færdes i.

Praktiske oplysninger

Undallslund, Skrikes og Neckelmanns Plantager ligger umiddelbart nordvest for Viborg og omfatter i alt et areal på 370 ha.

I de tre skove kan du opleve tætte granbevoksninger, kæmpestore ædelgraner, bøgeskov og åbne områder med sø og mose.

 Der er 7 afmærkede ruter i skovene mærket med enten en gul, blå eller rød pil. To af ruterne er mærket som hjertestier. Hærvejens vandrute går gennem Undallslund og giver forbindelse til Himmerlandsstien. Se mere på www.haervej.dk

 I Undallslund ved Skivevej er der en indhegnet hundeskov, hvor hunde må gå uden snor. I skovene i øvrigt skal hunde altid føres i snor.

 Der er toilet på rastepladsen ved Skivevej og ved Naturskolen.

 Der er et større madpakkehus ved Bredemose i Undallslund og et mindre i Neckelmann Plantage, hvor man kan komme i ly for vejret.

 Ved Bredemose i Undallslund er der et handicapegnet stiforløb og bordbænke til kørestolsbrugere.

 Vær opmærksom på, at skovene bruges rigtig meget af fx løbere og mountainbikere. Husk derfor at vise gensidigt hensyn!

VIBORG
KOMMUNE

Teknik og Miljø
Tlf.: 87 87 87 87
www.viborg.dk

2016

VIBORG
KOMMUNE

UNDALLSLUND, SKRIKES OG NECKELMANNS PLANTAGER

Dyre- og plantelivet

Den varierede skov sikrer mange forskellige typer af biotoper til gavn for dyr og planter.

Der er et rigt fugleliv i skovene, bla. yngler både gæs og ænder i moserne, og i de gamle træer findes der både sort-, grøn- og flagspætte.

Man kan finde både hindbær og brombær i skovene, og ud på efteråret er det et fint sted at samle svampe.

Skovenes drift

Det er Viborg Kommune, der ejer og driver skovene, og der lægges vægt på at skabe gode oplevelser for friluftslivet og på at forbedre naturværdierne, bl.a. ved at efterlade døde træer og pleje naturarealer.

Skovene er certificeret efter PEFC-ordningen, se mere på www.viborg.dk/skovcertificering

Værd at se

① **Den gamle skovfogedbolig** i Undallslund er opført i 1929. I dag benyttes huset som Naturskole.

② **I Bredemose** har der været gravet tørv i 1800-tallet, bl.a. af Kaptajn Undalls tugthusfanger. "Øen" i Bredemose er en hængesæk, som er et flydende plantelag af tørvemos (sphagnum) og ovenpå mossset gror der andre planter bl.a. tranebær og rosmarinlyng.

③ **Skydepavillonen** i perioden 1863 til 1893 havde garnisonen i Viborg skydebaner i Undallslund. Den ottekantede skydepavillon er opført i 1884.

④ **Dybdal** er en smeltevandstunnel fra sidste istid skabt af smeltevandsløb under isen. I slugten vokser der kæmpestore nåletræer som lærk, douglasgran, nobilis, cypres og thuja

⑤ **Under 2. verdenskrig** blev den nordvestlige del af Undallslund brugt som militærlejr af tyskerne. De byggede bunkers og andre faciliteter på arealet.

Efter krigen fortsatte det danske forsvar med at benytte området som et militært depotområde. Området mistede efterhånden betydning for forsvaret og i 2013 blev bunkers og bygninger fjernet.

Det var i denne del af Undallslund, at henrettelserne mellem 1946 og 1949 af de 16 dødsdømte vest for Storebælt blev eksekveret.

Stedet, hvor henrettelserne fandt sted, blev ryddet, og arealet genplantet umiddelbart efter, så ingen ved i dag helt præcist, hvor det skete.

⑥ Kæmpegraner

Det nordvestlige hjørne af Skrikes Plantage er en bevoksning af ædelgraner. De yngste af granerne er plantet i 1961, men imellem står nogle kæmper, plantet helt tilbage fra den oprindelige tilplantning i 1885.

⑦ Gl. plantørbolig

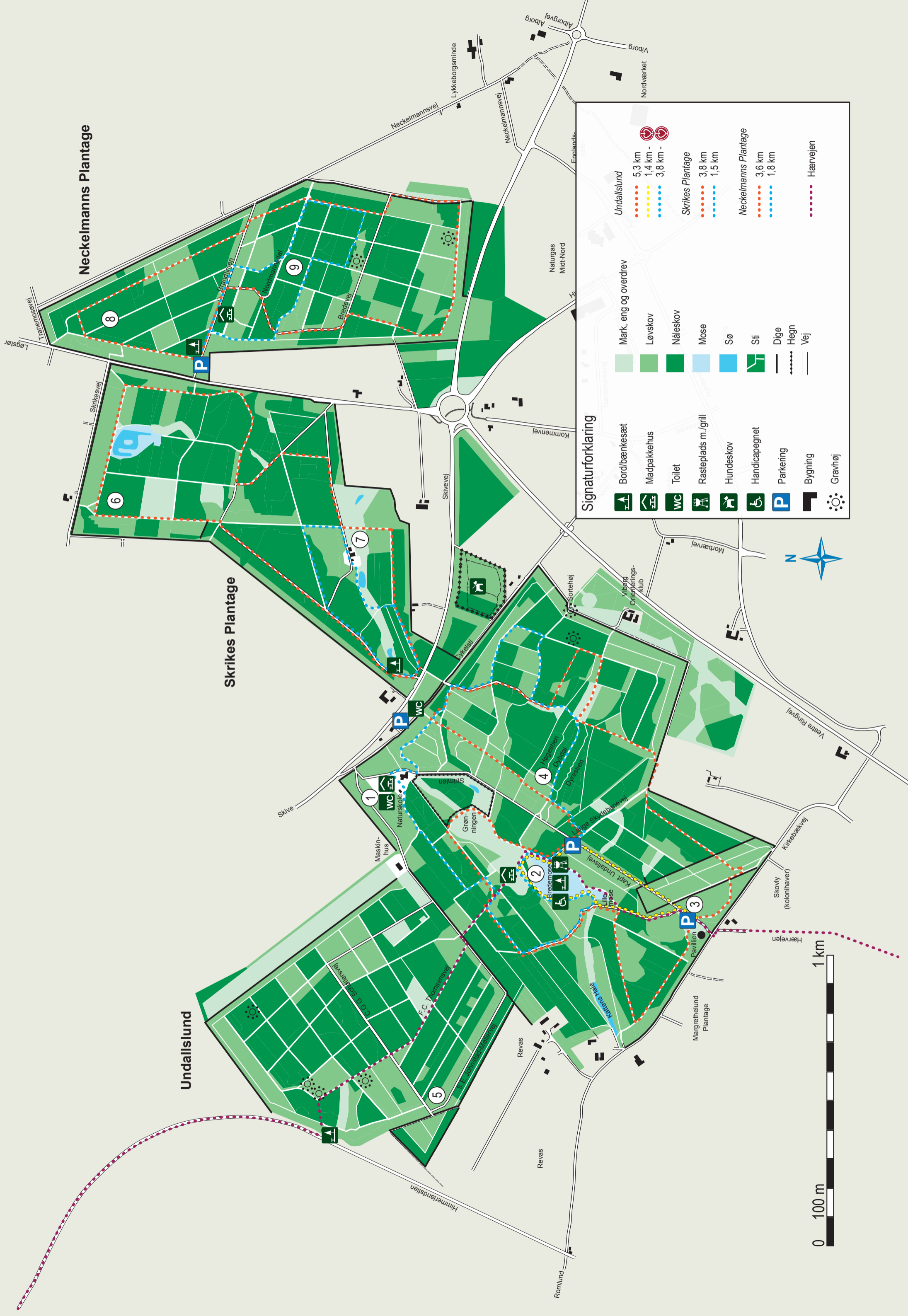
Den hvide bygning i plantagen er den gamle plantørbolig, som i dag benyttes af elever fra Vestervang Skole.

⑧ Stormfaldsarealer i Neckelmanns Plantage

Stort set hele den nordlige del af Neckelmann Plantage væltede i stormen i 1981. Træerne, der vokser i området, er derfor alle sammen næsten lige gamle og plantet i starten af 1980'erne

⑨ I Nordmannsdalen findes nogle gamle rødgraner

fra 1936, som overlevede stormen i januar 2005. Området er specielt og karakteristisk med slugten og store terrænforskelte. Nordmannsdalen slynger sig gennem både Skrikes Plantage og Neckelmanns Plantage

Neckelmans Plantage

Skrikes Plantage

Undallslund

Signaturforklaring

	Bord/bænkesæt		Mark, eng og overdrev		Undallslund 5,3 km
	Madpakkehus		Løvskov		Undallslund 1,4 km - 3,8 km
	Toilet		Nåleskov		Skrikes Plantage 3,8 km
	Rasteplads m. grill		Mose		Skrikes Plantage 1,5 km
	Hundeskov		Sø		Neckelmans Plantage 3,6 km
	Handicapegnet		Sti		Neckelmans Plantage 1,8 km
	Parkering		Dige		Hærvejen
	Bygning		Hegn		
	Gravhøj		Vej		

